

Limba și literatura română

Simulare - clasa a XI-a

Modele de subiecte și sugestii de rezolvare

Cuprins

Recomandări pentru simulare	4
Modelul nr. 1	5
Modelul nr. 2	7
Modelul nr. 3	9
Modelul nr. 4	11
Modelul nr. 5	13
Modelul nr. 6	15
Modelul nr. 7	17
Modelul nr. 8	19
Modelul nr. 9	21
Modelul nr. 10	23
Modelul nr. 11	25
Modelul nr. 12	27
Modelul nr. 13	29
Modelul nr. 14	31
Modelul nr. 15	33
Modelul nr. 16	35
Modelul nr. 17	37
Modelul nr. 18	39
Modelul nr. 19	41
Modelul nr. 20	43
Modelul nr. 21	45
Modelul nr. 22	47
Modelul nr. 23	49
Modelul nr. 24	51
Modelul nr. 25	53
Modelul nr. 26	55
Modelul nr. 27	57
Modelul nr. 28	59
Modelul nr. 29	61
Modelul nr. 30	63

Sugestii de rezolvare a modelelor de subiecte

Modelul nr. 1	65
Modelul nr. 2	68
Modelul nr. 3	71
Modelul nr. 4	74
Modelul nr. 5	77
Modelul nr. 6	80
Modelul nr. 7	82
Modelul nr. 8	85
Modelul nr. 9	88
Modelul nr. 10	91

Modele de subiecte

MODELUL NR. 1

Subiectul I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Ion Barbu a avut norocul de a găsi în Ion Banciu profesorul care să îl înțeleagă și să îl îndrume cum trebuie la momentul potrivit. Recunoștința poetului pentru el este exprimată revelator într-o evocare pe care i-o face cu prilejul morții, în 1940. „A fost maistrul, omul care m-a format, de la care am învățat esențialul. Ceilalți profesori, inclusiv cei de la Universitate, nu m-au învățat, m-au informat. Banciu însă mi-a trecut simțul lui de rigoare, mi-a sădit afectul matematic, emoția în fața frumuseții unei teoreme și patima cercetării, fără de care nu poți fi matematician. Dar Banciu a putut fi încă și mai mult pentru mine. În plină criză a pubertății, când eram la doi pași de a mă pierde, gata să mă dau la fund, el a înțeles să-mi facă credit, pe temeiul interesului ce arătam pentru matematici, să mă dispute lui Bran, Englezului, Popei de religie, lui Brăilățeanu și lui Barbarosa și să mă treacă chiar fără corigență pe malul clasei a VII-a. Fără de asta stricăciunea mea s-ar fi consumat până la sfârșit. Aș fi căpătat un sentiment de clasare, o conștiință de repetent, din care nu m-aș mai fi ridicat. Banciu a fost omul providențial al adolescenței mele.”

Dinu Pillat, Ion Barbu. *Micromonografie*

*providențial – care apare la momentul potrivit; dat, trimis de Divinitate

A. Formulează, în enunțuri, răspunsul pentru fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Indică sensul secvenței *să-mi facă credit* din textul dat. **6 puncte**
2. Menționează contextul în care Ion Barbu își amintește de profesorul său. **6 puncte**
3. Precizează două motive pentru care Ion Barbu îi este recunoscător profesorului Ion Banciu. **6 puncte**
4. Notează trăsătura lui Ion Banciu, desprinsă din afirmația fostului elev: *Banciu însă mi-a trecut simțul lui de rigoare, mi-a sădit afectul matematic, emoția în fața frumuseții unei teoreme și patima cercetării.* **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, efectul pe care l-ar fi avut corigența asupra lui Ion Barbu, așa cum reiese din mărturisirile sale. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă un profesor este sau nu un om providențial, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din Ion Barbu. *Micromonografie*, cât și la experiența personală sau culturală.

20 de puncte

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificațiile următorului fragment, prin evidențierea a două trăsături ale romantismului:

*Iubită dulce, o, mă lasă
Să privesc fața-ți, ochiul tău ceresc,
Să mângâi părul-ți d-auree mătase,
Privindu-te, de-amor să nebunesc!
Ah, brațul tău rotund e alb – se lasă
Cu grație pe umerii-mi – privesc
În ochii tăi, în fața ta – în gura jună
S-ascult uimit la vorba ta nebună!*

Mihai Eminescu, *Iubită dulce, o, mă lasă...*

Notă

Pentru **conținut**, vei primi 6 puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 4 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea

(30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți tema și viziunea despre lume într-un text narativ studiat la clasă, aparținând lui Mihail Sadoveanu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea operei studiate într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;
- comentarea a două citate/ secvențe narative, semnificative pentru tema și viziunea despre lume;
- prezentarea a două dintre caracteristicile textului narativ, semnificative pentru tema și viziunea despre lume (de exemplu: formula estetică, temă, motiv literar, perspectivă narativă, acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, tehnici narative, discurs narativ, incipit, final etc.), prin referire la textul studiat.

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

MODELUL NR. 2

Subiectul I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

În una din acele după-amieze de care am vorbit s-a hotărât înființarea în regulă a unei societăți literare, care de fapt și exista. Mai multe dumineci de-a rândul am discutat numele ce trebuia să-i dăm. Tot felul de propuneri și serioase, și glumețe se făcură și se respinseră de-a rândul. Un moment, numele care dobândi aprobarea celor mai mulți fu Ulpia sau poate chiar Ulpia Traiană. Însă, în duminica următoare, toți cinci veniram cu gândul ascuns de a propune adoptarea altei numiri, căci după reflecțiile făcute acasă, numele Ulpia ni se păru din cale afară pretențios. Ce aveam noi a face cu împăratul Traian? Și-apoi atât se abuza atunci de latinisme în literatură, în limbă, în nume proprii și chiar în teorii de drept public, încât o reacțiune se produse pe nesimțite, fără chiar să ne dăm seama, în fiecare din noi. De aceea, când Maiorescu, mi se pare, propuse revenirea asupra hotărârii noastre, și schimbarea numelui Ulpia, toți au împărtășit la moment părerea aceasta. După multă discuție, Theodor Rosetti ne zise de pe patul unde era culcat:

— Măi băieți, vreți să vă dau eu un nume fără pretenție, care să vă placă la toți, fiindcă nu zice mare lucru?
— Vorbește!

— Hai s-o botezăm Junimea, zise Theodor Rosetti.

— Foarte bine găsit! strigarăm cu toții. Atunci Pogor, ridicându-se de pe canapeaua pe care se aruncase, începu să cânte ca un preot pe nas și întrebă de trei ori:

— S-a lepădat copilul de Satana pedantismului?

De trei ori răspunserăm cu toții râzând:

— S-a lepădat.

— În numele Domnului, boteze-se dar Junimea! exclamă Pogor, și Junimea a rămas până în ziua de azi.

Iacob Negruzzi, *Amintiri din Junimea*

* *pedantism* – meticulozitate, exagerare în lucruri puțin importante

A. Formulează, în enunțuri, răspunsul pentru fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Indică sensul expresiei *din cale afară* din textul dat. 6 puncte
2. Menționează motivul pentru care denumirile *Ulpia* și *Ulpia Traiană* sunt respinse. 6 puncte
3. Precizează sentimentul pe care îl arată junimiștii la găsirea denumirii *Junimea*. 6 puncte
4. Explică inițiativa junimiștilor formulată la începutul fragmentului. 6 puncte
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, semnificația dialogului din fragmentul citat. 6 puncte

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă proiectele se pot naște din propuneri serioase sau din propuneri glumețe, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din *Amintiri din Junimea*, cât și la experiența personală sau culturală.

20 de puncte

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Respect pentru oameni și cărți

Subiectul al II-lea

(10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificațiile fragmentului de mai jos, evidențiind rolul descrierii literare:

În horă Miron totdeauna e cumpătat, încât parcă nu mai șuguiește cu jocul. Dar ochii tuturor se opresc asupra lui. Înalt și mlădios, cu umerii lați și cu pieptul ieșit, el calcă lat și pe întreaga talpă, încât la fiecare pas întregul trup i se scutură și se leagănă când la dreapta, când la stânga. Când stă însă și-și ridică fruntea ieșită din față, fetele tresar sub privirea lui. Un cap bălan cu părul lung până pe umeri, cu o față albă și străbătută ca de-o răsuflare de rumeneală, cu doi ochi mari și albaștri ca fața cerului privită de pe culmea muntelui. Totdeauna e în această față ceva ce nu se mai găsește în alte fețe, un fel de tristeță, un vâl de gânduri, iară în surâsul de pe buzele lui ascuțite totdeauna e ceva ce-ți deschide sufletul. E minunat flăcău Miron și nu e minune că toți îl caută și doresc.

Ioan Slavici, *Gura satului*

Notă

Pentru **conținut**, vei primi 6 puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 4 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea

(30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți tema și viziunea despre lume într-un text poetic studiat la clasă, aparținând lui Mihai Eminescu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea operei studiate într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;
- prezentarea a două idei/ imagini poetice relevante pentru tema și viziunea despre lume;
- prezentarea a două elemente de compoziție și limbaj (de exemplu: temă, motiv literar, secvențe lirice, elemente de prozodie, relații de simetrie / opoziție, arii semantice, leitmotiv, figuri semantice-tropi etc.) prin referire la opera poetică studiată;

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

MODELUL NR. 1

Subiectul I

A.

1. Expresia se referă la încrederea pe care a avut-o profesorul în elevul său, la dorința de a garanta pentru rezultatele acestuia.
2. Ion Barbu îl omagiază pe Ion Banciu în 1940, în contextul trist al morții profesorului.
3. Datorită pasiunii pentru matematică pe care i-a insuflat-o și susținerii morale pe care i-a acordat-o într-un moment dificil al vieții, Ion Barbu își îndreaptă cu recunoștință gândul spre Ion Banciu.
4. Ion Barbu remarcă vocația pedagogică a dascălului său, empatia și talentul didactic de care a dat dovadă.
5. Nereușita l-ar fi demoralizat pe tânărul aflat la vârsta pubertății, i-ar fi anulat încrederea în propriile forțe, aspecte care pe termen lung ar fi putut conduce la o stimă de sine scăzută.

B.

Profesorul are, pe lângă misiunea de a-i furniza elevului informații prin care să-l scoată din întunericul neștiinței, capacitatea de a deveni în timp un model, un reper al acestuia în viață. Consider că întâlnirea profesor-elev începe în școală și continuă dincolo de porțile ei, grație vocației pedagogice, singura care poate face diferența dintre un cercetător și un cadru didactic.

În primul rând, pasiunea timpurie și constantă pentru un domeniu de cunoaștere se datorează dascălului, care prin vocație știe să-l atragă pe elev de partea sa și a disciplinei pe care o predă. De pildă, dragostea lui Ion Barbu pentru domeniul matematic se leagă de numele profesorului Ion Banciu, pe care-l evocă în 1940, cu recunoștință. Discipolul înțelege că, fără acest maestru, devenirea sa ca matematician de elită ar fi fost imposibilă, deoarece i-ar fi lipsit „emoția în fața frumuseții unei teoreme și patima cercetării”. Se înțelege că elevul are nevoie de susținerea profesorului pentru a înainta pe calea spinoasă a științei.

În al doilea rând, cadrul didactic nu este doar un specialist într-un domeniu, care transmite concepte și explică noțiuni, ci se dovedește a fi, mai ales, un bun cunoscător al psihopedagogiei. Ca atare, știe potențialul tinerilor, le intuiește nevoile și temerile, le stă neobosit la dispoziție. În acest sens, profesorul Ion Banciu intervine pentru creditarea talentatului său elev, Ion Barbu, care întâmpină dificultăți, care are nevoie de o recomandare pentru a-și corecta situația școlară. Acum, Ion Banciu încetează a mai fi matematician și preia rolul de psiholog, ajutându-și elevul să depășească un moment critic asociat pubertății, să evite „un sentiment de declasare, o conștiință de repetent”.

În concluzie, este o întâmplare fericită a destinului să întâlnești în școală un om pasionat de disciplina pe care o predă și receptiv la problemele celorlalți. Cu siguranță, această figură luminoasă nu se șterge din memorie cu trecerea anilor, ci dăinuie prin elevii pe care, cu răbdare și cu tact, i-a format.

Subiectul al II-lea

Textul poetic propus ilustrează romantismul prin tematica erotică abordată, ca și prin angelitatea femeii iubite. Mesajul poetic este transmis printr-un limbaj ce demonstrează expresivitate, grație numeroaselor figuri de stil, care conduc la imagini artistice memorabile. Astfel, se remarcă epitetul *iubită dulce*, *ochiul ceresc*,

prin care este descrisă iubita, într-o manieră suavă, specifică scrisului eminescian. Mai mult, sentimentul de dragoste este trăit cu sinceritate și intensitate. Se observă că în poezia lui Eminescu, femeia este celebrată în *absentia*, după cum au afirmat criticii.

Subiectul al III-lea

Tema și viziunea despre lume într-un roman de Mihail Sadoveanu – *Baltagul*

– Perioada interbelică este una de diversitate la toate nivelurile, fapt vizibil prin coexistența unor direcții românești diferite. Astfel, realismul este reprezentat în opera lui Liviu Rebreanu sub aspectul unui realism dur, obiectiv, în timp ce G. Călinescu optează pentru influența balzaciană, iar Sadoveanu, pentru realismul cu substrat mitic.

– Formula estetică sadoveniană este expresia unei viziuni mitice asupra lumii, lume în care personajele sunt învăluite într-o aură legendară, pentru că *nu concretul psihologic, ci omul elementar reprezintă obiectul analizei sale* (Tudor Vianu).

– Prozatorul a exersat toate speciile epicii: schița (*Un om năcăjit*), povestirea (*Zâna lacului*), nuvela, romanul, dar și ciclul de povestiri *Hanu Ancuței*. De asemenea, nu a ignorat nicio categorie de cititori, de la cel inocent, căruia i se adresează în *Dumbrava minunată*, până la lectorul inițiat în mitologie, hermetism (*Creanga de aur*). El a surprins în operele sale bogăția sufletească și atitudinea etică exemplară a oamenilor din popor, pe care unii îi considerau niște apariții elementare.

– *Baltagul* (1930) este un roman polimorf, realist și simbolic în același timp. Prezintă trăsăturile unei opere tradiționale, având un discurs epic liniar, axat pe tema călătoriei explorative care are drept scop căutarea, cunoașterea, inițierea și actul justițiar. Se încadrează în categoria romanului **doric** (N. Manolescu) prin prezența personajului tip, prin zugrăvirea unei lumi arhaice, în care biserica și practicile magice coexistă, prin perspectiva narativă omniscientă și verosimilul evenimentelor relatate. Aspectele sale mitice se concentrează în mare parte asupra similitudinilor cu balada populară *Miorița*, dar pot fi puse în legătură și cu mituri universale (protagonista a fost comparată cu Isis care pleacă în căutarea lui Osiris). Dacă G. Călinescu reliefează asemănările dintre roman și baladă, Nicolae Manolescu susține că lumea oierilor conturată în *Miorița* diferă de viața pastorală din *Baltagul*, datorită spiritului pragmatic, întreprinzător al Vitoriei, romanul îndepărtându-se astfel de semnificațiile mitice ale baladei.

– **Tema** textului o constituie călătoria pentru descoperirea adevărului, călătorie ce se transformă într-un veritabil drum inițiativ. Aceasta se armonizează cu alte teme specifice lumii sadoveniene: viața pastorală, natura, miturile, iubirea, arta povestirii, înțelepciunea.

– **Titlul** este simbolic, pentru că baltagul are o dublă semnificație: este atât unealta cu care Nechifor Lipan este omorât, cât și instrumentul cu care se înfăptuiește actul justițiar.

– Narațiunea se face la persoana a III-a, iar **naratorul** omniprezent și omniscient reconstituie în mod obiectiv, prin tehnica detaliului și observației, lumea satului de munte. Secvențele narrative sunt legate prin **înlănțuire** și **alternanță**.

Narațiunea este dominantă, iar pasajele descriptive fixează diferite aspecte ale cadrului spațial sau elemente de portret fizic (portretul Vitoriei și al lui Gheorghiță). Secvențele dialogate creează impresia de verosimilitate și accentuează dramatismul trăirilor muntencei (întrebările adresate pe drum celor pe care îi întâlnea). De asemenea, trăirile protagoniștilor sunt bine evidențiate de monologul interior, care reprezintă o modalitate de caracterizare a personajelor.

– **Timpul** acțiunii este vag precizat, prin repere temporale de natură religioasă (aproape de Sfântul Andrei, în Postul Mare), iar **toposul** ales este satul Măgura Tarcăului, zona Dornelor și a Bistriței, dar și zona de

câmpie, Cristești, în Balta Jijiei. Romanul este structurat în **șaisprezece capitole** cu acțiune desfășurată cronologic, urmărind episoade ale subiectului, dar **nu și liniar**, Vitoria evocând, pe parcurs, anumite momente trăite alături de soțul ei, și cărți

– **Expozițiunea** fixează locul în care începe să se desfășoare acțiunea, satul Măgura Tarcăului. Personajul principal, Vitoria, își amintește o poveste cu caracter anecdotic despre împărțirea norocului spusă de soțul ei la diferite petreceri: *Povestea asta o spunea uneori Nechifor Lipan la cumătrii și nunți, la care în vremea iernii era nălipit. Intriga* este generată de momentul în care Vitoria decide să plece în căutarea soțului, care nu dăduse niciun semn de viață de două luni. **Desfășurarea acțiunii** prezintă drumul parcurs de Vitoria împreună cu fiul ei, Gheorghiță. Se-ndreaptă spre Dorna, trecând prin Bicaz și Călugăreni, iar la Farcașa se întâlnesc cu subprefectul, care-și amintește de Lipan: *Purta căciulă brumărie. Avea cojoc în clinuri...* . Își continuă călătoria spre Vatra Dornei, apoi spre Neagra. Ulterior, Vitoria și Gheorghiță află că ultima localitate în care cei trei (Nechifor Lipan și tovarășii săi de drum, Ilie Cuțui și Calistrat Bogza) au fost văzuți împreună a fost Sabasa, iar în Suha n-au ajuns decât doi. Femeia își dă seama că Nechifor a fost ucis între aceste două localități: *Aici, între Sabasa și Suha, trebuia să găsească ea cheia adevărului*. Cu ajutorul câinelui credincios, Lupu, ce l-a slujit cu credință pe Nechifor, Vitoria descoperă într-o prăpastie rămășițele soțului, moment ce constituie **punctul culminant** al acțiunii.

Deznodământul prezintă demascarea și pedepsirea ucigașilor. Foarte inteligentă, Vitoria reconstituie crima până în cele mai fine detalii, surprinzându-i atât de tare pe cei implicați, încât îi face să mărturisească. Ilie Cuțui este arestat, iar Calistrat Bogza recunoaște adevărul înainte de a muri atacat de câinele Lupu. După ce împlinește datinile creștinești în memoria soțului, Vitoria se reîntoarce acasă pentru a vedea de mersul lucrurilor (*ne-om întoarce la Măgura ca să luăm de coadă toate câte le-am lăsat*).

– **Personajul principal** al romanului, Vitoria, este o **femeie voluntară**, *un exponent al speței* (G. Călinescu) în relație cu lumea din care provine, dar și o individualitate, prin calitățile sale. Ea este puternică, hotărâtă, lucidă, curajoasă și foarte inteligentă, trăsături evidențiate atât pe parcursul drumului, cât și la parastas, când îi demască pe vinovați.

Portretul acestui personaj complex este conturat prin cele două modalități de caracterizare folosite de autor: **directă și indirectă**. Însuși numele sugerează caracterul dârz și biruitor al femeii.

– Aparținând lumii arhaice, patriarhale, Vitoria întrunește virtuțile morale ale omului simplu de la țară: respect față de legile strămoșești, curaj, consecvență, tenacitate. Ea le transmite copiilor săi respectul tradițiilor și, de aceea, este refractară la elementele moderne: *în tren ești olog, mut și chior*. Ca mamă, îi interzice Minodorei să se îndepărteze de tradiție (nu îi permite să-și schimbe vestimentația populară) și contribuie prin călătorie la maturizarea lui Gheorghiță, care va prelua prerogativele tatălui după dispariția acestuia.

– Prin tema textului, Sadoveanu pledează hotărât pentru apărarea virtuților, tradițiilor și obiceiurilor poporului român, aducând în prim-plan **prototipul femeii de la munte**, cea care face dreptate, respectând cu sfințenie datinile străvechi. El surprinde în operele sale bogăția sufletească și atitudinea etică exemplară a oamenilor din popor, pe care unii îi considerau niște indivizi cu o psihologie elementară.

A.

1. Expresia dată punctează semantic exagerarea, excesul, pentru a sublinia inadecvarea numelui *Ulpia*.
2. Denumirile latinești sunt refuzate, junimiștii nedorind astfel să illustreze moda vremii.
3. Junimiștii trăiesc un puternic sentiment de bucurie, de satisfacție, la găsirea unui nume care să valideze criteriile lor de gândire.
4. Junimiștii intenționau să înființeze o societate literară, căreia să-i găsească totodată un nume potrivit.
5. Din secvența indicată reiese umorul acestor intelectuali, care echivalează găsirea numelui societății cu botezul unui om. Spirite atente și aprinse, junimiștii par preocupați să respecte ritualul creștin.

B.

Fragmentul citat, extras din *Amintiri din Junimea*, surprinde momentul botezului societății literare care reunește cele mai importante personalități culturale ale secolului al XIX-lea. Nemulțumit ca și colegii săi de numele latinesc, Rosetti propune, pe neașteptate și într-un moment de relaxare, numele *Junimea*. În opinia mea, proiectele se pot naște și din propuneri glumețe, lansate în momente de destindere și de îndepărtare de variantele inițiale.

În primul rând, proiectele presupun o fază inițială de brainstorming, în care se colectează ideile de orice fel. Diversitatea opiniilor sau a propunerilor constituie un indiciu al eterogenității grupului. În fragmentul citat, acestui moment îi corespund intențiile succesive de a denumi societatea ieșeană *Ulpia*, *Ulpia traiană*, dar aceste propuneri se dovedesc a fi pretențioase și inadecvate spiritului tânăr caracteristic membrilor fondatori. Se dovedește, așadar, că viziunea este convergentă, omogenă și presupune evitarea sonorităților latinești, momentul găsirii numelui venind spontan, după ce cu toții se distanțează de ceea ce, în unanimitate consideră, *din cale afară de pretențios*.

În al doilea rând, seriozitatea unui demers nu exclude manifestările umoristice, în măsură să destindă atmosfera de lucru. Dacă starea de spirit ar fi continuu încordată, atunci creativitatea celor care propun proiecte ar putea fi inhibată și ingeniozitatea lor nu s-ar mai manifesta. De pildă, fixarea numelui *Junimea* se întâmplă într-un context extrem de serios, dar apare într-un moment umoristic și continuă tot în notă umoristică. Scena echivalează cu un botez și merită tratat ca atare de membrii cenaclului.

În concluzie, unele proiecte se pot naște și datorită unor propuneri glumețe, deloc pretențioase, dar care au uneori o putere de sugestie mult mai mare decât inițiativele serioase care îi privează de libertate creativă pe cei implicați.

Subiectul al II-lea

Fragmentul propus este o descriere literară, deoarece prezintă portretul personajului Miron, atât din punct de vedere static, cât și dinamic. Astfel, sunt surprinse detalii: *calcă lat și pe întreaga talpă*, care îl individualizează deopotrivă fizic și moral. Nu doar mersul, ci și caracterul, firea eroului transpar din această imagine, care se fixează în memoria cititorului. Din perspectivă stilistică, epitetul este bine reprezentat (de exemplu *un cap bălan*), compunând imagini vizuale, deși nu lipsesc din acest ansamblu nici comparațiile: *doi ochi mari și albaștri ca fața cerului*. Așadar, descrierea are, după cum susțin teoreticienii literari, rolul de pauză în narațiune, oferindu-i cititorului răgazul documentării.

Tema și viziunea despre lume în poemul *Luceafărul*, de Mihai Eminescu

– Perioada marilor clasici, căreia îi aparține Mihai Eminescu alături de Ioan Slavici, Ion Creangă și I.L. Caragiale, este una foarte importantă în evoluția literaturii române, prin modelele literare propuse generațiilor următoare. În această perioadă, lirica este reprezentată magistral, de **romantismul** eminescian. Acesta se individualizează prin: abordarea unor teme specifice (condiția omului de geniu, timpul), a unor motive de referință (zborul cosmic, pasiunea pentru astral), primatul fanteziei și al imaginației creatoare, antiteza la diverse niveluri ale textului (cosmic-terestru, muritor-nemuritor, vis-realitate), îmbogățirea limbajului prin includerea unor registre stilistice variate, coexistența unor genuri și specii diferite în cadrul aceluiași text.

Criticul literar Edgar Papu susține că opera lui Eminescu se înscrie în universalitate, contribuind la dezvoltarea romantismului prin: trăirea departelui (legat de fascinația pe care o exercită asupra eului poetic eminescian tot ce se situează departe în spațiu și timp); erotomorfism – natura eminesciană este erotizată, seduce ca o femeie, devenind o întruchipare a principiului cosmic feminin; cosmicizarea omului – dacă la alți romantici cosmosul este antropomorfizat (capătă aspecte umane), la Eminescu omul (prin ipostaza lui cea mai înaltă: geniul) tinde să devină el însuși cosmos.

– Unul dintre textele ilustrative ale romantismului eminescian, considerat capodopera lui Eminescu, dar și o sinteză a întregii sale creații, este poemul *Luceafărul*, apărut în Almanahul Societății Academice Social-Literare *România Jună* din Viena, apoi în revista *Convorbiri literare* și în volumul *Poesii* din 1883.

– Sursele inspirației poetice sunt numeroase. În primul rând, se identifică cele de natură **folclorică**, schema narativă de bază fiind preluată din basmul românesc *Fata în grădina de aur* cules de Richard Kunisch, text pe care autorul îl prelucreează succesiv, în cinci variante, conferindu-i încărcătură filosofică. De asemenea, din basmul *Frumoasa fără corp*, poetul preia ideea neputinței atingerii idealului. Motivul zburătorului, acel daimon din credințele populare, care simbolizează invazia instinctului erotic, este prezent în *Luceafărul* ca o entitate supraumană care se arată numai în visul fetei și se întrupează în două ipostaze antonimice: înger și demon.

– O altă sursă de inspirație este cea **filosofică**, teoria schopenhaueriană a geniului, care așază ființa superioară în opoziție cu omul comun. *Luceafărul* este însă nu doar în opoziție, ci și în complementaritate cu fata de împărat, Cătălina, sau cu pajul Cătălin, care, în tabloul al treilea al poemului, împrumută felul de a vorbi al lui Hyperion. Primul care conturează ideea că la baza viziunii eminesciene se află ideea lui Schopenhauer despre geniul romantic (devenită apoi loc comun) este Titu Maiorescu: *Seninătatea abstractă, iată nota lui caracteristică în melancolie ca și în veselie*. Cel care va lărgi interpretarea schopenhaueriană a poemului va fi Tudor Vianu, care vede și el aici doar o alegorie: *Seninătatea – ne spune Schopenhauer – este o atitudine pe care o inspiră geniului adâncă și departe-văzătoarea lui inteligență*.

De asemenea, G. Călinescu pornește în interpretarea sa tot de la conceptele schopenhaueriene, oprindu-se asupra voinței. *Geniul singur se poate descătușa de asprul determinism al lumii fenomenale*. El reprezintă *depășirea, până la negarea lucrului în sine, a celor două stadii de cunoaștere, senzuală și reflexivă*.

– Din punct de vedere **tematic**, centrală este problematica **omului de geniu** în relație cu iubirea, societatea, cunoașterea, timpul etc. Sub acest aspect, textul poate fi considerat și o artă poetică, în sens implicit, în care poetul își exprimă concepția sa despre condiția poetului și a creației sale, despre misiunea artei, despre felul cum poetul concepe și scrie. Condiția omului de geniu este ilustrată prin motivul *Luceafărului*, cea mai strălucitoare stea, așa cum și geniul este omul superior, care aspiră la absolut, capabil de orice sacrificiu pentru împlinirea idealului în iubire.

În opoziție cu acesta, Cătălina reprezintă omul comun, cu aspirații înalte, care nu poate să

urmeze până la capăt chemarea înaltului, dar nici să se bucure în totalitate de iubirea trupească și de fericirea pământească, fiind prinsă între fizic și metafizic. Alte teme ce susțin tema centrală a textului sunt: **timpul individual și cel cosmic, cosmogeneza și tema escatologică** (ilustrate de motive precum: marea, cerul, pământul, haosul etc.), **iubirea** în două ipostaze: imposibilă, neîmplinită (între Luceafăr și fata de împărat) și împlinită (între două ființe asemănătoare: Cătălin și Cătălina); natura terestră și cosmică (cu motive ca: teiul, codrul, izvorul, luna, luceafărul, seara, noaptea etc.).

– **Titlul**, element paratextual cu rol anticipativ, face referire, în plan denotativ, la steaua cea mai strălucitoare de pe cer, planeta Venus. În plan alegoric, Luceafărul devine pentru poet simbol al omului de geniu dotat cu o inteligență superioară, însetat de absolut, capabil să-și depășească limitele și să se sacrifice pentru iubire.

– Poemul ilustrează **lirismul obiectiv**, personajele fiind considerate, după cum afirma Tudor Vianu, drept voci ale poetului, măștile lui, eul poetic proiectându-se în diverse ipostaze lirice, corespunzătoare propriilor contradicții.

– **Elementele romantice** ale poemului sunt vizibile la toate nivelurile: structural, textul este construit pe baza antitezei prin alternarea planului terestru cu cel cosmic; teme și motive; relația geniu-om comun; amestecul genurilor și al speciilor (textul are schemă epică prin elementele narative preluate din basm, pretext pentru reflecția filosofică; are însă și elemente lirice și dramatice – succesiunea de scene în care predomină dialogul). Poemul prezintă și elemente proprii unor specii ca: idila (în tabloul al doilea, prin jocul erotic al celor doi pământeni), meditația (discursul Demiurgului, în care sunt exprimate idei filozofice profunde), pastelul (cosmic și terestru), satira (critica la adresa pământenilor), elegia (neputința împlinirii geniului prin iubire, dar și a omului comun de a-și depăși limitele).

– **Compozițional**, *Luceafărul* este structurat în **patru tablouri**, construite pe alternanța cosmic/ terestru.

– **Primul** tablou debutează cu portretul fetei de împărat, individualizată prin descendența nobilă, puritatea și frumusețea ieșită din comun, *o prea frumoasă fată*. Debutul plasează povestea de dragoste într-un timp mitic: *A fost odată ca-n povești/ A fost ca niciodată*, amintind de punctul de plecare al textului, basmul popular. Fata de împărat este surprinsă într-o ipostază contemplativă, la fereastra castelului, îndrăgostindu-se de Luceafăr, care, la rândul-i, o îndrăgește pe tânără. Fiecare dintre aceștia aspiră la un element compensatoriu pentru propria existență: ființa pământească spre absolut, iar spiritul superior spre materialitate. Cadrul este nocturn, romantic, favorabil visului, susținut de motivul serii, al castelului, al zburătorului și al oglinzii: *Și cât de viu s-aprinde el/ În orișicare seară*. Cei doi îndrăgostiți se întâlnesc în vis, ca urmare a celor două chemări ale fetei: *De ce nu vii tu? Vină!* Luceafărul este surprins în două ipostaze: prima, angelică, de o frumusețe construită după modelul romantic (*păr de aur moale, umbra feței străvezii*), iar a doua, demonică (*ochii mari și minunați*). Paloarea feței și lucirea ochilor, semne ale dorinței de absolut, sunt înțelese de fată ca atribute ale morții, și de aceea refuză să-l urmeze în lumea lui. Doritor să cunoască experiența iubirii, Luceafărul este dispus la sacrificiu, fapt ce sugerează, la nivel alegoric, condiția geniului, capabil să coboare la condiția de muritor: *Da, mă voi naște din păcat/ Primind o altă lege*.

– **Partea a doua prezintă** idila dintre fata de împărat, numită aici Cătălina, și pajul Cătălin, ceea ce simbolizează legătura sentimentală între două ființe compatibile, ipostaze ale omului comun. În antiteză cu Luceafărul, Cătălin este întruchiparea teluricului, a mediocrității pămâtenesc: *viclean copil de casă, Băiat din flori și de pripas/ Dar îndrăzneț cu ochii*. Deși se lasă cucerită în final, Cătălina are încă nostalgia Luceafărului, fapt ce ilustrează dualitatea ființei pămâtenesc, prinsă între fizic și metafizic.

– **Partea a treia** ilustrează planul cosmic. Plecat în căutarea Demiurgului, Luceafărul străbate nu doar imensitățile cosmice, ci și timpul, ajungând până la momentul cosmogenezei: *Vedea, ca-n ziua cea de-ntâi/ Cum izvorau lumina*. În dialogul cu Demiurgul, Luceafărul este numit Hyperion (*cel care merge pe deasupra*),